

MASARYKOVA UNIVERZITA

Informační politika Evropské unie

21. 10. 2016 Informační politika

Úkoly, organizace

- Nějaké problémy?
- Týmy stanovené, pokyny v IS
- Zatím odevzdané úkoly
 - Kauzy IP - hledání, rozlišení obecné/informační politiky
 - Obchodní sdělení - 4 sledované prvky
 - eGov - osobní zkušenost
 - eGov - výzkum pro zvýšení kvality

Výzkum - chcete zkusit zde?

- Desk research: co, kde, jak v literatuře (i webové prezentace, šedá literatura, osobní kontakty...)
 - Účel výzkumu: výzkumný problém, otázka, hypotézy, operacionalizace proměnných, předpokládané využití výsledků
 - Populace, vzorek, sběr dat, vstup do terénu, počet...
 - Výzkumné metody, nástroje
 - Omezení
-
- Příklad - již známý projekt eGov (pro všechny stejný)
 - Skupiny cca 5 lidí vlastní návrh

Vývoj k EU

- ❏ ESUO (Evropské sdružení uhlí a oceli), EHS (Evropské hospodářské společenství), Euratom => evropská společenství (ES) - konkurenceschopnost
- ❏ Už od 1958 ES společný parlament a soudní dvůr
- ❏ Postupně další slučování (clo, měna...)
- ❏ 1992/3 Maastricht: EU založena na ES (1. pilíř), společné zahraniční a bezpečnostní politice (2. pilíř) a spravedlnosti a vnitřních věcech (3. pilíř)
- ❏ Ratifikací Lisabonské smlouvy (1. 12. 2009) jen EU (ne ES)
- ❏ Přitěžující okolnosti: individualita zemí, nepřírozené „slepení“, nezbytná svázanost

Instituce EU

- Komise (EK): legislativa (celý proces po soudu)
- Parlament: volen občany EU, maximum veřejně
- Evropská rada: vrcholní představitelé zemí, strategie EU
- Rada EU, též Rada ministrů, v právu jen Rada: ministři zemí pro konkrétní oblasti
- ESD: závazný výklad přijaté legislativy, instituce i občané
- A další...

IP a EU

- V zemích ne silná pozice => IP - vědoma, ale neúspěšná
- Od 80. let růst množství dokumentů EU (=> ~~euroústava~~)
- 1994 Rada informační společnosti, na její doporučení přijala EK Akční plán (Europe's Way to the Information Society) = základ IP EU k informační společnosti
- Oostlanderova a Pexova zpráva (1993, 1998)
 - Informací dost, komunikace málo
 - Informovat, ne propagovat => důraz na lidi
 - Využití veřejných knihoven

Idea charakteristik IP EU

- ❏ Po odmítnutí euroústavy ve Francii a Nizozemí plán D: dialog, diskuze, demokracie
- ❏ Klíčová srozumitelnost!, naslouchání, konkrétnost (přínosy EU pro život), lokálnost, přirozený jazyk (ne eurospeak), vysvětlení a porozumění
- ❏ X pasivita občanů v čerpání informací a nezáživnost IZ
- ❏ 3 úrovně IP EU
 - ❏ Informovanost občanů o činnostech a konání EU
 - ❏ Přejchod na informační společnost (Lisabonský proces, Evropa 2020...)
 - ❏ Investice do rozvoje IT

Hlavní evropské strategie

Událost	Konání
Lisabonský summit	Březen 2000
Akční plán eEurope 2002	Květen 2000
Akční plán eEurope+ 2003	Červen 2001
Akční plán eEurope 2005	Červen 2002
Kokova zpráva 2004	Listopad 2004
Střednědobé hodnocení Lisabonské strategie	Únor 2005
Iniciativa EU i2010	Červen 2005
Strategie Evropa 2020	Červen 2010
Akční plán Digitální agenda pro Evropu	Květen 2010
Akční plán pro elektronické zdravotnictví	Prosinec 2012
European semester - 2014 Annual Growth Survey	Listopad 2013
Strategie EU pro jednotný digitální trh	Květen 2015

Lisabonský proces

- Základní cíl do 2010: „nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomika, schopná udržitelného hospodářského růstu s více a lepšími pracovními místy a s větší sociální soudržností“
- ICT = zásadní pro dosažení cílů
- Zpočátku hl. ekonomické, později i sociální a environmentální => příliš rozsáhlý, cíle i protichůdné, nekonzistentnost, malá podpora členských států
- Od r. 2003 sílí potřeba revize => listopad 2004 tzv. Kokova zpráva

Směry zájmu Lisabonského procesu

- Koordinovaný evropský přístup k IP/informační společnosti, vč. kandidátských zemí (liberalizace telekomunikací, konkurence...)
- Investování do lidí a schopností
- Podpora užívání internetu (e-komerce, eGovernment, eHealth...)
 - Neomezený evropský informační prostor
 - Průmyslové využití ICT
 - Přizpůsobit ICT potřebám občanů
 - Levnější, rychlejší, bezpečnější, otevřenější...
 - eInclusive, dostupnost pro všechny, LLL (life-long learning)
 - Investice do výzkumu a rozvoje

Evropa 2020

- Strategie pro všechny oblasti vývoje
- Patrné proti hospodářské krizi (důraz na ekonomické)
- Prioritní oblasti:
 - Inteligentní růst: inovace, mládež, **digitální agenda**
 - Udržitelný růst: ekologie, globalizace
 - Růst se začleněním: pracovní trh, proti chudobě
- 2013 zhodnocení stavu (ekonomická krize) => European semester
 - Přiblížení cílům: vzdělávání, klima, energie
 - Nepřiblížení: zaměstnanost, VaV (výzkum a vývoj) a snižování chudoby
 - Růst propasti mezi státy i v nich
- Revize (2015) s ohledem na konzultace se stakeholdery

Digitální agenda - 7 prioritních oblastí činnosti

- Jednotný digitální trh
- Zlepšení rámcových podmínek pro interoperabilitu mezi výrobky a službami v oblasti ICT
- Posílení důvěry v internet a jeho bezpečnost
- Záruka výrazně rychlejšího internetového připojení
- Podpora investic do výzkumu a vývoje
- Zvýšení digitální gramotnosti a začlenění
- Zavádění ICT k řešení společenských úkolů, např. změna klimatu, zdravotní péče a stárnoucí populace

Digitální agenda

- Cílem „zajistit udržitelný hospodářský a sociální přínos jednotného digitálního trhu, založeného na rychlém a superrychlém internetu a interoperabilních aplikacích“
- Výchozí stav (problémy):
 - Roztříštěné digitální trhy, interoperabilita
 - Rostoucí kyberkriminalita a nízká důvěra
 - Nedostatečné investice do sítí
 - Nedostatečný výzkum a inovace
 - Nedostatky v oblasti počítačové gramotnosti
 - Promarněné příležitosti při řešení společenských výzev
- Každoročně zhodnocení, za EU i srovnání států
- VYTVOŘTE mentální mapu digitální agendy - v 7 miniskupinách po jednotlivých větvích

Hodnocení Digitální agendy 2016

- ❏ ČR proti EU
 - ❏ dobré připojení, lidský kapitál a integrace digitálních technologií,
 - ❏ slabší použití internetu a nejslabší digitální veřejné služby
- ❏ Digitální veřejné služby
 - ❏ 26 % populace využívá interaktivní služby eGov (ČR 3. nejslabší)
 - ❏ Od 2011 nárůst o 10 % v počtu lidí, kteří vyberou online kanál při potřebě veřejné služby

Hodnocení Digitální agendy 2016

➤ Připojení

- 97 % domácností s připojením, 71 % rychlé
- Mobilní připojení nejvíc v Estonsku a nordických státech
- Cena rychlého připojení klesá, ale velké rozdíly ve státech

➤ Lidský kapitál

- 76 % online týdně, 67 % denně, podobný růst (od nejrozšířenějšího: nezaměstnaní, low edu, starší, senioři)
- Největší bariéry přístupu doma: nepotřebnost, nedostatečné dovednosti a finance
- 45 % nedostatečné digitální dovednosti, 21 % nemá žádné; v pracovně aktivních 37 % nedostatečné, 13 % žádné
- Zaměstnaných ICT specialistů roste, stále jejich deficit

Hodnocení Digitální agendy 2016

☒ Použití internetu

- ☒ Od nejvyužívanějšího: zpravodajství; nakupování; sociální sítě; bankovníctví; hudba, video a hry; video on demand (TV); videohovory => nárůst, ale malý
- ☒ Bariéry nakupování online: preference osobního nakupování (75 % nenakupujících), bezpečnostní hrozby (27 %), důvěra pro přijetí nebo reklamaci (19 %), nedostatek dovedností (18 %) a bez platební karty (13 %); ČR nejslabší bezpečnostní obavy (proti) i odpovědné chování (pro)
- ☒ Slabý nárůst využití SNS, silný u mobilních zařízení

☒ Integrace digitálních technologií

- ☒ 1/5 firem vysoce digitalizovaná, ČR slabě podprůměr
- ☒ Slabý postup v digitálních prodejích
- ☒ Firmy stále nedostatečně připravené na bezpečnostní rizika

Strategie EU pro jednotný digitální trh

- ❏ Představena 6. 5. 2015 => posílení ekonomiky EU pomocí IT + ochrana občanů v e-prostředí
- ❏ Problém hranic členských států pro silný digi-trh (právo spotřebitele i firmy)
- ❏ Nová strategie 16 opatření ve třech oblastech:
 1. Lepší přístup k digitálnímu zboží a službám pro spotřebitele a podniky - hl. přeshraniční eCommerce, harmonizace a snížení nákladů na doručování, konec geoblockingu + reforma autorského práva
 2. Vhodné prostředí pro rozvoj digitálních sítí a služeb - hl. telekomunikace (4G), soukromí na internetu (reforma od 1995 + prošetření gigantů)
 3. Maximalizace růstového potenciálu digitální ekonomiky - snazší komerční analýza big data (personalizace) + volný pohyb po EU, digitalizace VS, zdravotnictví, dopravy...

Orgány EU odpovědné za IP

- ⇒ Rada Evropské Unie
- ⇒ Evropský parlament
- ⇒ Evropská komise + část Generální ředitelství pro informační společnost a média (DG CONNECT)
- ⇒ Dílčí orgány (projekty)
 - ⇒ CIRCABC (Středisko komunikačních a informačních zdrojů pro správní orgány, podniky a občany) - podpora přehlednosti IZ a komunikace
 - ⇒ ENISA

Zveřejnění dokumentů EU

- Právo:
 - [EurLex](#)
 - [N-Lex](#)
 - [Právo a publikace EU](#)
- VaV a odborné publikace
 - [CORDIS](#)
 - [EU Bookshop](#)
- Statistiky a data
 - [Eurostat](#)
 - [Eurobarometr](#)
 - [Open data EU](#)

Sdělování veřejnosti o EU

- [Zpravodajství EU](#)
- [Europe Direct](#)
- V ČR [Euroskop](#) a [Eurion](#)
- [Dodatek k Úřednímu věstníku EU](#) (obchodní příležitosti)

- [EuroDesk](#)
- [Ploteus](#)
- [EURES](#)

Zajímavosti z EU

- Hymna EU - 1972 přijala za svou hymnu Rada Evropy; „Beze slov, univerzálním jazykem hudby vyjadřuje tato hymna ideály svobody, míru a solidarity, které Evropa představuje. V roce 1985 ji hlavy států a předsedové vlád EU přijali za oficiální hymnu Evropské unie. Nemá nahrazovat národní hymny jednotlivých členských států, nýbrž oslavovat hodnoty sdílené jimi všemi a jejich jednotu v rozmanitosti.“ (Slámová, 2009)
- Evropa vstříc lidem

Úkol

- Napište téma VŠKP a najděte k němu:
 1. právní dokument EU
 2. zprávu/ (neprávní) dokument na oficiálním zdroji EU
- Napište jejich název a URL
- Vše do odevzdáárny v IS
- Cíl: proklikat si zdroje IP EU, uvědomit si nabídku, vč. možného využití pro libovolné téma v oboru

Zdroje:

- ☒ Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Taking stock of the Europe 2020 strategy for smart, sustainable and inclusive, COM(2014) 130 final
- ☒ Digital Agenda Targets Progress report. Digital agenda [online]. [cit. 2015-10-08]. Dostupný z: http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/dae/document.cfm?doc_id=5808
- ☒ HRADILOVÁ, Jitka. Komunikace s občany - strategická priorita informační politiky Evropské unie. Ikaros [online]. 2006, roč. 10, č. 7 [cit. 2013-09-27]. Dostupné z: <http://www.ikaros.cz/node/3522>
- ☒ Lisabonská strategie a vnitřní trh. EUROSOP [online]. [cit. 2013-09-27]. Dostupný z: <https://www.euroskop.cz/8742/sekce/lisabonska-strategie-a-vnitri-trh/>
- ☒ SLÁMOVÁ, Hana. Hana Slámová - VOŠIS, VŠE, UISK, U3V [online]. 01 Prosinec 2009 [cit. 2013-09-27]. Hymna EU. Dostupné z: <http://www.joomla.slamow.com/sikp/souvisejici-texty/30-hymna-eu-.html>
- ☒ SLÁMOVÁ, Hana. Hana Slámová - VOŠIS, VŠE, UISK, U3V [online]. 28 January 2007 [cit. 2013-09-27]. SIKP Kapitola VI, EU. Dostupné z: <http://hasl.slamow.com/content/view/73/75/>
- ☒ Smlouvy a Evropský parlament. Evropský parlament [online]. [cit. 2013-09-27]. Dostupný z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/00b82c7869/Smlouvy-a-Evropsk%C3%BD-parlament.html>
- ☒ ŠPAČEK, David. *EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2012, xix, 258 s. ISBN 978-807-4002-618.
- ☒ Strategie EU pro jednotný digitální trh. EurActiv [online]. [cit. 2015-10-08]. Dostupný z: <http://www.euractiv.cz/obchod-a-export0/link-dossier/strategie-eu-pro-jednotny-digitalni-trh-000129>

MASARYKOVA UNIVERZITA

Strategické dokumenty IP ČR

Koordinace IP v ČR do 2000

- 1990-96 Ministerstvo hospodářství, bez ucelené státní koncepce
 - 1991 Komise vlády pro SIS (Státní informační systém): základ v úloze státních registrů, snaha odstranit roztržičnost IS - vznik koncepce jednotného IS státní správy
- 1996 ÚSIS: cílem SIS, nevymezeny kompetence, „Slabý ÚSIS, silné rezorty“ (Smejkal, 2003)
- 1998 Rada vlády pro SIP (státní informační politiku): hodnocení a koordinace mezi- a nad-rezortní IP
 - Informační politika ČR: spíše aktivizační studie o významu IT, teze rozvoje IS VS, nefungovala
- 1999
 - Národní telekomunikační politika
 - Státní informační politika
- 2000 ÚSIS => ÚVIS: z. o IS VS, již kompetence

Státní informační politika - cesta k informační společnosti

- Spíše deklaratorní charakter o informační společnosti, ICT a mezinárodních vlivech, ale 1. ucelená polistopadová koncepce IP, vč. harmonogramu
- Některé cíle stále relevantní:
 - Informační gramotnost: C (consumer) i G (veřejná správa - VS)
 - Informatizovaná demokracie: portál VS (SPI), důraz na knihovny
 - Rozvoj IS VS: vytvoření neveřejného SIS, klíčový e-podpis, hl. legislativní, ne technické problémy

SIP

- Komunikační infrastruktura: mezi IS VS
- Důvěryhodnost a bezpečnost IS a ochrana osobních dat: eID (elektronický identifikátor) a e-podpis pro přístup k vlastním OÚ (osobní údaje) v IS VS
- E-obchod: centrální CA (certifikační autorita) EU
- Transparentní ekonomické prostředí: finanční transparentnost v soukromé i veřejné sféře
- Informační společnost: stabilní a bezpečná: informační podpora krizového managementu, environmentální ochrana, národní bezpečnost (i ICT)

IP v ČR 2001-2006

- ❏ ČR se v 2001 připojila k eEurope+ 2003, pak šla s EU (i po Lisabonu)
- ❏ 2003 MI ČR (zánik ÚVIS) - ústřední orgán státní správy (SS) pro ICT, telekomunikace a poštovní služby - celé budování informační společnosti, hl. elektronizace VS
- ❏ 2004 Státní informační a komunikační politika (e-Česko 2006) - transformováno eEurope 2005
- ❏ 2005 Národní Lisabonský program 2005-2008 (NP reforem ČR)
- ❏ 2006/7 zánik MI ČR
- ❏ 2007 vznik Rady vlády pro (konkurenceschopnost a) informační společnost, koordinuje aktivity MV (Ministerstvo vnitra), MPO (Ministerstvo průmyslu a obchodu) a MMR (Ministerstvo pro místní rozvoj) v oblasti IP
- ❏ Po 2006 soubor opatření pro urychlení rozvoje eGovernmentu v České republice + zahájení eGona

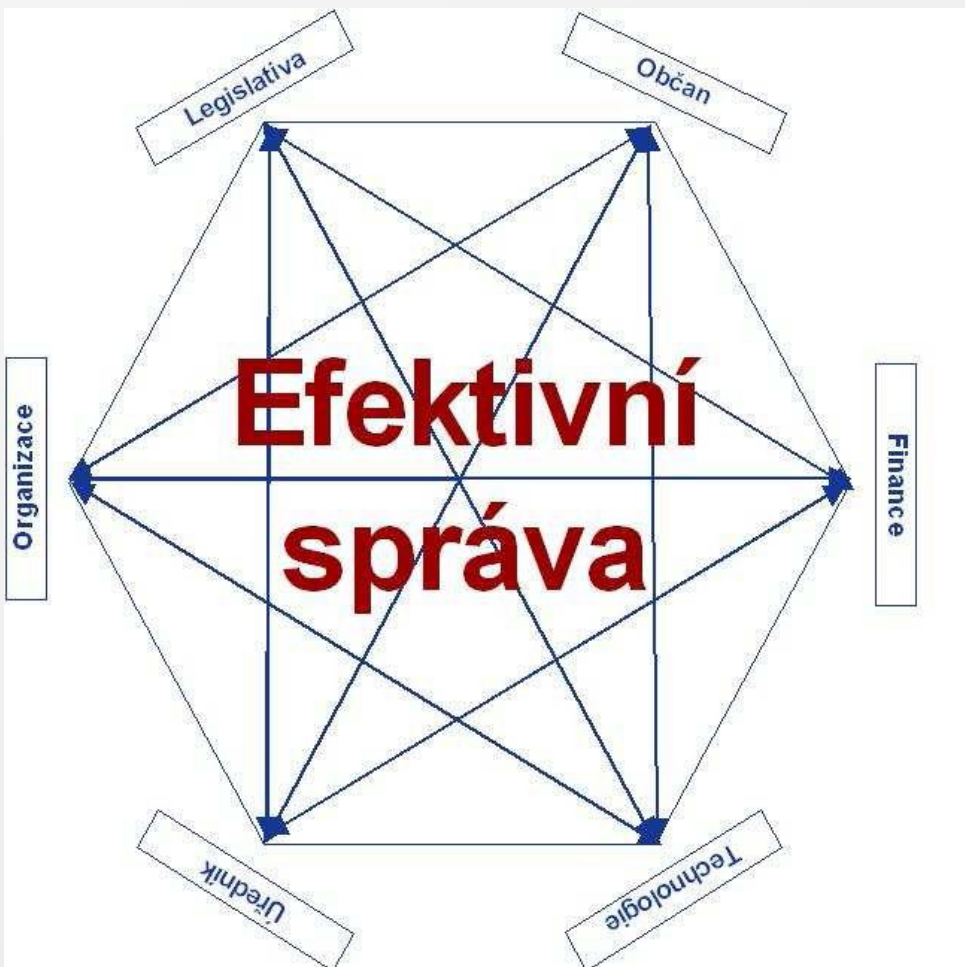
Strategické dokumenty od r. 2006

- ❏ Prosazování a implementování eGovernmentu v ČR v letech 1999 - 2006 včetně hlavních existujících překážek a soubor opatření k urychlení jeho dalšího rozvoje - podrobná kritika, vč. výzkumů, protiopatření
 - ❏ Zrušení MI ČR, vznik Rady vlády pro informační společnost
 - ❏ Vybudování CzechPOINTů, centrálních registrů a sdílení dat
 - ❏ Elektronizace procesů ve/s VS, rozvoj eDemocracy
- ❏ Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby: Strategie realizace Smart Administration v období 2007 - 2015
- ❏ Strategie rozvoje služeb pro „informační společnost“ - velmi stručné, hl. milníky a priority

Strategie Smart Administration (SA)

- Analýza současného stavu
- Využití strukturálních fondů
- Snaha provázat jednotlivé části VS, navázat na započaté iniciativy a doplnit je (část přehodnotit)
- Vize do 2015 (výběr):
 - Služby VS orientované na klienta + řízení lidských zdrojů
 - Flexibilita a průhlednost, kontrola kvality
 - Bezpečné sdílení dat i SPI (svobodný přístup k informacím)
 - ...

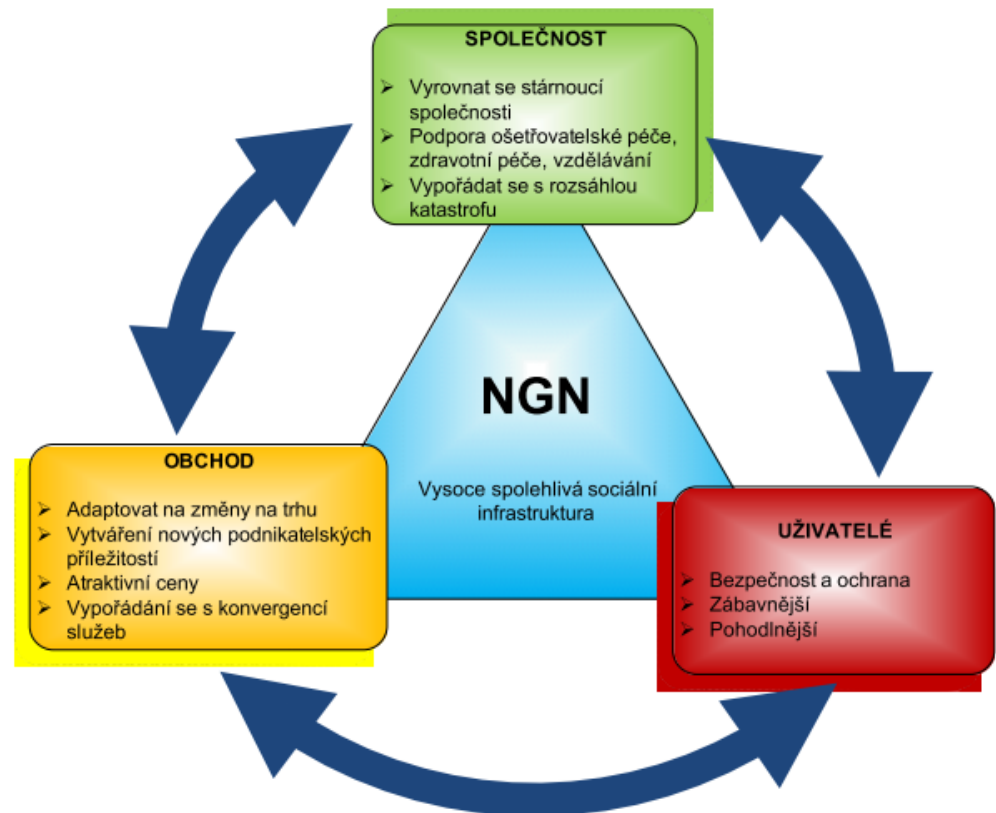
Návaznost SA na Hexagon veřejné správy

- Občan = klient, co nejméně zátěže, průhlednost
- Legislativa: jen když nutná, srozumitelná a jasná
- Organizace výkonu VS: rovnováha efektivity a přiblížení občanovi
- Úředník: kvalita výkonu na všech úrovních, LLL
- Technologie: nástroj, ne cíl
- Finance: efektivnost, provázanost

Digitální Česko

- Státní politika v e-komunikacích
- Snížení místního DD (digital divide) přístupem k vysoko-rychlostnímu internetu

Digitální Česko: Nástroje

- Zřízení registru pasivní infrastruktury
- Digitální dividenda
- Snížení poplatků za využívání kmitočtů podle přenosové kapacity
- Sjednocení aplikační praxe některých ustanovení zákona o e-komunikacích a stavebního zákona
- Zřídit a zprovoznit informační portál www.digitalnicesko.cz
- Výběr orgánu pro dohled nad naplňováním státní politiky
- Finanční mechanismy - SF EU, EIB...
- Implementace IPv6/DNSSEC
- 2.0 společenské otázky (legální digi-obsah, svoboda internetu, ochrana OÜ, vzdělávání...)

Strategický rámec rozvoje eGovernmentu 2014+

- První návrh 2012, od listopadu v připomínkovém řízení, v březnu plán projednání vládou, ale odloženo na listopad 2013, 11. 2. 2014 odesláno do mezirezortního připomínkového řízení
 - Ořezáváno, ztrácí se souvislosti a promyšlenost, heslovité
- Snaha o modernizaci a zvýšení efektivity VS pomocí eGov, na úrovni státu, krajů i obcí

Strategický rámec rozvoje eGovernmentu 2014+

- Na národní úrovni provázanost se Strategií pro mezinárodní konkurenceschopnost České republiky pro období 2012 - 2020, Konceptí dokončení reformy veřejné správy a Strategií rozvoje veřejné správy
- Navazuje na SA a v souladu s Evropa 2020: modernizace VS přes eGov, kde efektivní zapojit komerci, propojení datových fondů
- Cíle: základní registry (ZR), univerzální kontaktní místo, bezpečná e-komunikace G2G a G2C, služby pro informační společnost (eHealth, eGov, eKomerce), digitalitace dokumentů a archivace, vč. knihoven
- Dílčí cíl = plně elektronická podání: např. do 2020 min. 85 % podání vůči VS plně elektronicky, bez doložení údajů v IS VS, bez ohledu na místní a věcnou příslušnost, samoobslužně či asistovaně
- Elektronické identity občanů (rozšíření datové schránky, identifikátory...) a LTP neřešeny dál, jen souhrn a náznaky

Obsah rámce eGov

- Hl. čtyřvrstvá architektura => propojování IS VS, elektronizace, zefektivnění, Cloud Computing
 1. Služby veřejné správy, např. výměna OP
 2. Sdílené služby informační společnosti, např. zaručené podání
 3. Služby ICT platforem, např. hostingové služby národního centra
 4. Služby datové a komunikační infrastruktury, např. klientská přípojka z mobilní lokace
- Kmenové projekty + jejich vazby - budeme řešit s IS VS

Otázky k diskuzi

- Mají podle Vás strategické dokumenty ČR význam? Proč?
- Jaké jsou výhody a nevýhody strategických materiálů?
- Je vhodnější stanovit nižší nebo vyšší cíle?
- Jaký je vztah strategických dokumentů k legislativě?
- Jaké cíle strategických materiálů byly naplněny? Proč?
- Jaké cíle naplněny nebyly? Proč?
- Co by měl obsahovat strategický dokument pro kvalitní využití v praxi?
- Co je vysokorychlostní internet?
- Co jsou digitální dividendy?
- Které priority Vám ve strategických dokumentech ČR chybí a jaké přebývají?

MASARYKOVA UNIVERZITA

Děkuji za pozornost.

Zdroje

- ☒ Národní telekomunikační politika. *IT /pint* [online]. 1999 [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: <http://www.itpoint.cz/zprava-1999/?i=narodni-telekomunikacni-politika-cr-16>
- ☒ Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby: Strategie realizace Smart Administration v období 2007 - 2015. *Ministerstvo vnitra* [online]. 2007 [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/modernizace-dokumenty-strategie-pdf.aspx>
- ☒ Koncepce budování informačních systémů veřejné správy. *Fakulta informatiky Masarkovy univerzity* [online]. 1999 [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: <http://www.fi.muni.cz/~smid/ISVS.htm>
- ☒ Národní Lisabonský program 2005-2008 (Národní program reforem ČR). *Ministerstvo vnitra* [online]. 2005 [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/nar-progr-ref-pdf.aspx>
- ☒ Prosazování a implementování eGovernmentu v České republice v letech 1999-2006 včetně hlavních existujících překážek a soubor opatření k urychlení jeho dalšího rozvoje. *Ivan Langer* [online]. 2006 [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: <http://http://www.langer.cz/data/publikace/eGovernment.doc>
- ☒ SMEJKAL, Vladimír. *Informační systémy veřejné správy ČR*. Vyd. 1. V Praze: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2003, 121 s. ISBN 80-245-0533-9.
- ☒ Státní informační a komunikační politika (e-Česko 2006). *Institut umění* [online]. 2004 [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: <http://www.culturenet.cz/res/data/002/000269.pdf>
- ☒ Státní informační politika - cesta k informační společnosti. *Vláda České republiky* [online]. 1999 [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/statni-informacni-politika---cesta-k-informacni-spolecnosti---dokument-2089/>
- ☒ Státní politika v elektronických komunikacích - Digitální Česko. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2011 [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: <http://download.mpo.cz/get/43273/48548/573486/priloha001.pdf>
- ☒ Strategický rámec rozvoje eGovernmentu 2014+. *Iniciativa informatiky pro občany* [online]. 2013 [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: <http://iio.707.cz/userFiles/dokumenty/sr-egov-2013/2013-07-15/strategickyramec.docx>
- ☒ Strategie rozvoje služeb pro informační společnost. *Egovernment* [online]. 2008 [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: <http://www.egovernment.cz/strategie%20ISSS.doc>
- ☒ ŠPAČEK, David. *EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2012, xix, 258 s. ISBN 978-807-4002-618.